

Beszámoló a Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület 2016-ban végzett tevékenységéről

A Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület 2016-ban végzett tevékenysége és az arról írható beszámoló sok tekintetben megegyezik az előző évessel. Az egyesület 2008-ban a következő módon fogalmazta meg küldetésnyilatkozatát: *"A Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület (MOKKA) elsődleges célja és feladata, hogy képviselje tagkönyvtárainak szakmai érdekeit a központi adatbázis fejlesztésével és szolgáltatásával kapcsolatban."* Az egyesület 2016-ban folytatott tevékenysége nagyjából ezzel a mondattal össze is foglalható.

A korábbi években a MOKKA fejlesztésével, üzemeltetésével kapcsolatban az egyes intézményekkel, elsősorban a nemzeti könyvtárral folytatott egyeztetések azonban az elmúlt évben új pályára kerültek. 2016-ban ugyanis azok a konkrét elképzelések, amelyek a nemzeti könyvtár rendszerének és szolgáltatásainak régóta esedékes megújítását szolgálják, egy, a megújítás forrását is megjelölő kormányhatározat alapján kerültek kidolgozásra.

Mivel az országos közös katalógus a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításával¹ a nemzeti könyvtár alapfeladatai közé került, amit később a 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet is megerősített², kézenfekvőnek látszott, hogy a MOKKA adatbázisa és az arra épülő országos szolgáltatások az újonnan kialakítandó Országos Könyvtári Projekt részei legyenek, valamint, hogy ennek kialakítása a magyarországi könyvtárak közös elképzelései alapján valósítandó meg. Az OKP tervezett megvalósításában ilyen módon kezdettől fogva részt vettek a magyar könyvtári rendszer legnagyobb intézményei csakúgy, mint a MOKKÁ-t működtető szakemberek. A projekt készítői egyetértettek abban, hogy az országos közös katalógus további fejlesztése tényleges közös katalógusként valósítandó meg, és a rendszert úgy kell kialakítani, hogy az alkalmas legyen később további résztvevő intézmények befogadására. Az OKP-nak a MOKKÁ-t is integráló megvalósulása és a további működés finanszírozásának biztosítása jelenthet garanciát a számos további szolgáltatás alapját jelentő adatbázis fejlesztésére és működtetésére, amelyre az egyesületi keret egyre nehezebben alkalmas. A fentiekkel kapcsolatos egyeztetésekben, az előkészítésben több könyvtár és a MOKKA munkatársai, képviselői is részt vettek az OSZK-val együtt.

Az elmúlt évben is jellemző volt, hogy időről-időre nehézségek akadtak a rekordok feltöltésével kapcsolatban. Munkatársaink minden, ezzel kapcsolatos jelzés okát kivizsgálták, szükség esetén egyeztettek adott integrált könyvtár fejlesztőivel.

A feltöltési nehézségek az elmúlt évben leggyakrabban olyan intézmények adataival voltak kapcsolatosak, amelyek nem tagjai a MOKKÁ-nak, és a muzeális dokumentumok

¹ 2012. évi CLII. Törvény 12. §

15. § (... a nemzeti könyvtár alapfeladatai:)

„l) a Magyar Országos Közös Katalógus adatbázis működtetése és fejlesztése.”

² 8. § (1)

5. „szervezi és koordinálja a könyvtárak együttműködését a Magyar Országos Közös Katalógus fejlesztésében, meghatalmazás alapján gyakorolja az adatbázis előállítói jogokat, továbbá

6. részt vesz a nemzeti névtér létrehozásában és koordinálja a közgyűjtemények részvételét a fejlesztésében.

bejelentési kötelezettségüknek nem tudtak eleget tenni. A szűk keresztmetszetet részben az jelenti, hogy a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Könyvtára, amelyik az OSZK-val kötött szerződés alapján a régi nyomtatványok közös adatbázisának üzemeltetését végzi, humánerőforrás hiányában jelenleg nem rendelkezik megfelelő kompetenciával a keretrendszer működtetésére. A bejelentésre kötelezett intézmények legtöbbje feltöltötte a MOKKÁ-nak, a muzeális dokumentumok innen automatizáltan kerülnek át az MKDNY rendszerébe. Számos olyan intézmény is bejelentette már a muzeális dokumentumokat, amelyik nem tagja a MOKKÁ-nak, de korábbi megkeresésre valamilyen formában szolgáltatni tudta a leírásokat. Most a legnehezebb feladat azoknak a megszólítása, amely intézményekben a feldolgozás meg sem történt, esetleg nem is tudnak a muzeális példányokról, vagy ha tudnak, sincs módjuk eleget tenni a kötelezettségnek. Ezek felkutatása, megszólítása, és a szükséges szakmai támogatás biztosítása lehet a MOKKA(-R) fontos feladata a jövőben, amennyiben ehhez valamilyen forrás áll rendelkezésre.

Az elmúlt munkaévben egy közgyűlést tartottunk, ennek fő témája is a fentiekkel kapcsolatos információmegosztás volt. 2017. első hónapjaiban ismét szavazást kellett tartanunk a MOKKÁ-ban rögzített adatok felhasználásával kapcsolatban, bár az előző évben a nemzeti könyvtárral kötött, és az országos adatszolgáltatásokhoz szükséges adatok időkorlátozás nélkül való felhasználhatóságával kapcsolatos szerződés változatlanul érvényben van. Ezúttal azonban egy, a szolgáltatásban részt vevő külső cég (Books In Print) számára volt szükség a hozzájárulásra.

Az Egyesület tagsága alig változott, a változások mögött többnyire névváltozást vagy intézményi összevonás áll. Alapító tagkönyvtárként 14, partner könyvtárként 24, nem fizető partnerkönyvtárként 54, tagozati partnerkönyvtárként 13 intézmény tagja az egyesületnek.

2015. január 1. és december 31. között a MOKKA adabázist (www.mokka.hu) 110.761 munkamenet során 38.568, az ODR-portált (www.odr.hu) 238.325 munkamenet során 107.121 látogató használta.

Az Egyesület pénzügyi mérlege pozitív, a források a korábbiaknak megfelelően állnak rendelkezésre.

Szeged, 2017. május 28.

Keveházi Katalin

elnök